

بررسی تأثیر زمان در ترومای عروق

سیدرضا موسوی M.D.

آدرس مکاتبه: بیمارستان شهدای تجریش - بخش جراحی - تهران - ایران

خلاصه

با توجه به شیوع روزافزون آسیب‌دیدگی‌های شریانی و مطالعات اندک انجام شده در سطح کشور به‌خصوص ترومای جنگی، این بررسی روی بیماران مراجعه‌کننده به بیمارستان شهداء طی سال‌های ۱۳۷۰ - ۱۳۶۵ صورت گرفته است. پژوهش حاضر با مطالعه داده‌های موجود (Existing data) روی ۲۶۹ بیمار مبتلا به آسیب‌دیدگی عروق (۹۸ ترومای جنگی و ۱۷۱ ترومای غیرجنگی) صورت گرفت. خصوصیات فردی، فاصله زمانی مابین وقوع حادثه و عمل جراحی، نوع آسیب شریانی و نیز همراه بودن آن با آسیب‌های وریدی، عصبی، نسوج نرم و استخوان و بالاخره درجه حرارت محیط مورد بررسی قرار گرفتند. در ۵۰ درصد موارد ترومای جنگی، فاصله وقوع حادثه تا اقدام جراحی کمتر از ۸ ساعت بود. در این شرایط در سه مورد به علت شکست درمان، آمپوتاسیون عضو صورت گرفت و در بقیه موارد نتایج جراحی خوب بود. در ۱۸ مورد (۲۲/۸) فاصله زمانی بین ۸-۱۲ ساعت بود. که ۸ مورد آمپوتاسیون صورت گرفت و در بقیه موارد (با دبریدمان عضلات نکروزه) عضو حفظ شد. در ترومای غیرجنگی یا شهری در ۸۴/۸۵ درصد موارد، فاصله زمانی کمتر از ۸ ساعت و نتایج اقدامات درمانی در حفظ اندام رضایت‌بخش بود. در ۲۵/۱۵ درصد موارد فاصله زمانی بین وقوع حادثه تا اقدام جراحی بیش از ۸ ساعت بود که ده مورد از آنها آمپوتاسیون صورت گرفت و در مابقی با انجام فاشیوتومی و دبریدمان، البته با قبول اختلالات حسی اندام حفظ شد. نتایج حاصل از این تحقیق گویای آن است که اندیکاسیون‌های ترمیم شریانی در شرایط گذشت بیش از ۸ ساعت از وقوع تروما بسیار حایز اهمیت است. اندیکاسیون‌های مهم عبارتند از: عدم نکروز وسیع پوست، طبیعی بودن عملکرد کلیه و عدم شکستگی یا نکروز عضلانی در محل ترمیم شریانی. به عبارت دیگر وجود بافت کافی برای پوشاندن محل گرافت و بالاخره عدم کریپیتاسیون منجر به حفظ اندام می‌گردد، در غیر این‌صورت حفظ اندام با شکست مواجه خواهد شد و آمپوتاسیون را به دنبال دارد. از این‌رو، کاهش زمان انتقال مجروحین جنگی به مراکز درمانی مجهز منجر به کاهش قطع عضو می‌گردد. واژه‌های کلیدی: ترومای عروق، ترمیم عروقی، آمپوتاسیون

مقدمه

جنگی و غیرجنگی می‌باشد. اشکال عمده این بررسی در موارد ترومای جنگی است، چرا که برای بررسی دقیق تأثیر فاصله زمانی، لازم است که مصدومین را از صحنه جنگ تا محل انجام جراحی پیگیری کرد که در محدوده این کار نمی‌گنجد. این مطالعه در مرکز ترومای عروقی بیمارستان شهدای تجریش صورت گرفته است. واضح است که بیماران ترومای جنگی از نوع عروقی، پس از

معمولاً زمان لازم برای حفظ یک اندام در شرایط آسیب عروق اصلی ۶ تا ۸ ساعت می‌باشد. این زمان برابر حداکثر مقاومت عضلات است [۱، ۲]. در پارهای موارد و تحت شرایط خاص، پس از گذشت زمان بیشتری از وقوع تروما: یعنی، تا حدود ۷۲ - ۱۲ ساعت بعد می‌توان از آمپوتاسیون عضو جلوگیری کرد و آن را حفظ نمود [۳، ۴]. این بررسی یک مطالعه ۷ ساله ترومای عروقی